

Aktivan angažman, moderna odbrana

**“Strateški koncept za odbranu i bezbednost
članova Severnoatlantskog saveza”**

Usvojen od strane šefova država i vlada u Lisabonu

Osnovne informacije

Prevodi dokumenata novog strateškog koncepta Alijanse, i Analize i preporuka Grupe Eksperta, obezbeđeni su od strane fonda **TransConflict Serbia**, kao deo projekta **[Doprinos Srbije u izradi novog strateškog koncepta NATO-a](#)**. Detaljnije informacije o projektu možete naći [ovde](#).

Ovaj projekat je iniciran početkom 2010. godine, s ciljem promovisanja aktivne diskusije o razvoju novog strateškog koncepta NATO-a među predstavnicima odabranih ciljnih grupa iz Srbije, tj. predstavnicima parlamentarnih partija, organizacija civilnog društva koje se bave pitanjima bezbednosti i evro-atlantskih integracija, privatnog sektora i medija. Usvajanjem dokumenta novog strateškog koncepta NATO-a na Samitu u Lisabonu, 19.-20. novembra, koji će služiti kao putokaz Alijanse u narednoj deceniji, ponovno je potvrđena privrženost njenih članica principu kolektivne odbrane, kao kamenu temeljcu evroatlantske bezbednosti. Pored novog strateškog koncepta i odluka donesenih na Samitu u Lisabonu, NATO je usvojio i akcioni plan kojim se iznose konkretni koraci koje će Alijansa preduzimati kako bi bila spremna za suočavanje sa novim pretnjama i izazovima, kao što su sajber terorizam i upotreba balističkih projektila. Otvorena je nova stranica u odnosima sa Rusijom, s ciljem izgradnje pravog strateškog partnerstva, dok je odlučeno i da će Alijansa nastojati da ostvari i unapredi saradnju sa partnerima širom sveta. Saveznici su se složili da je unapređenje evro-atlantske bezbednosti najbolje osigurano putem široke mreže partnerskih odnosa sa zemljama i organizacijama širom sveta, kao što su Ujedinjene nacije i Evropska unija, i da će NATO biti otvoren za konsultacije sa svim partnerskim zemljama o bezbednosnim pitanjima od zajedničkog interesa.

Korisni linkovi:

- **[Uvod u novi Strateški koncept NATO-a](#)**
- **[NATO 2020 - Osigurana Bezbednost; Dinamičan Angažman](#)**

*Projekat **['Doprinos Srbije u izradi novog strateškog koncepta NATO-a'](#)** omogućen je zahvaljujući velikodušnoj podršci Ministarstva spoljnih poslova Češke Republike.*

Predgovor

Mi, Šefovi država i vlada članica NATO-a, odlučni smo da će NATO nastaviti sa svojom jedinstvenom i suštinskom ulogom u obezbeđivanju naše zajedničke odbrane i bezbednosti. Ovaj strateški koncept će predvoditi sledeću fazu u evoluciji NATO-a, kako bi NATO i dalje bio efikasan u svetu koji se neprestano menja, u borbi protiv novih pretnji, sa novim sposobnostima i novim partnerima. Novi strateški koncept:

- Potvrđuje sponu između naših nacija u uzajamnoj odbrani od napada, uključujući i nove pretnje po bezbednost naših građana.
- Obavezuje Alijansu da sprečava krize, upravlja konfliktima i da stabilizuje post-konfliktne situacije, uključujući i bliskiju saradnju sa našim međunarodnim partnerima, od kojih su najznačajniji Ujedinjene nacije i Evropska unija.
- Nudi našim partnerima širom sveta viši stepen političkog angažovanja sa Alijansom, kao i značajnu ulogu u oblikovanju operacija predvođenih od strane NATO-a kojima oni daju svoj doprinos.
- Obavezuje NATO na stvaranje uslova za svet bez nuklearnog oružja – ali i potvrđuje da će, sve dok u svetu postoji nuklearno oružje, NATO ostati nuklearni savez.
- Ponavlja naše snažno opredeljenje da vrata NATO-a ostaju otvorena za sve evropske demokratije koje ispunjavaju standarde za članstvo, jer proširenje doprinosi našem cilju Evrope - celovite, slobodne i u miru.
- Obavezuje NATO da nastavi sa reformama s ciljem ostvarivanja efektivnije, efikasnije, i fleksibilnije Alijanse, kako bi naši poreski obveznici dobili najviši stepen bezbednosti za novac koji ulažu u odbranu.

Građani naših zemalja se oslanjaju na NATO da će braniti savezničke nacije, da će koristiti robusne vojne snage tamo gde i kada je potrebno za očuvanje naše bezbednosti, kao i da će pomoći u promovisanju zajedničke bezbednosti sa našim partnerima širom sveta. Kako se svet menja, suštinska misija NATO-a će ostati ista: osigurati da Alijansa i dalje bude zajednica slobode, mira, sigurnosti i zajedničkih vrednosti kojoj nema premca.

Osnovni zadaci i principi

1. Osnovna i trajna svrha NATO-a je da zaštiti slobodu i bezbednost svih svojih članica političkim i vojnim sredstvima. Alijansa je i danas suštinski izvor stabilnosti u nepredvidivom svetu.
2. Zemlje članice NATO-a čine jedinstvenu zajednicu vrednosti, privrženu principima individualne slobode, demokratije, ljudskih prava i vladavine zakona. Alijansa je čvrsto posvećena ciljevima i principima Povelje Ujedinjenih nacija, kao i Vašingtonskom ugovoru, kojim se potvrđuje primarna odgovornost Saveta bezbednosti u očuvanju međunarodnog mira i bezbednosti.
3. Političke i vojne veze između Evrope i Severne Amerike su uspostavljene u NATO-u od osnivanja Alijanse 1949. godine; transatlantska veza i dalje je jaka i, kao i do sada, podjednako je važna za očuvanje evro-atlantskog mira i bezbednosti. Bezbednost članica NATO-a sa obe strane Atlantika je nedeljiva. Mi ćemo nastaviti da je zajednički branimo, na osnovu solidarnosti, zajedničke svrhe i pravednog deljenja tereta.
4. Savremeno bezbednosno okruženje sadrži širok i sve opsežniji niz izazova za bezbednost teritorije i stanovništva zemalja NATO-a. Kako bi osigurala njihovu bezbednost, Alijansa mora da nastavi, i nastaviće, da efikasno ispunjava tri ključna zadatka, od kojih svaki doprinosi očuvanju članica Alijanse, a koji su uvek u skladu sa međunarodnim pravom:
 - a) **Kolektivna odbrana.** Članice NATO-a će uvek pružati uzajamnu pomoć od napada, u skladu sa članom 5 Vašingtonskog ugovora. Ta obaveza ostaje čvrsta i obavezujuća. NATO će odvratiti i pružiti obranu od svake pretnje agresije, kao i protiv novih bezbednosnih izazova, kada god isti ugrožavaju osnovnu bezbednost pojedinačnih saveznica ili Alijanse u celini.
 - b) **Krizni menadžment.** NATO poseduje jedinstven i snažan sklop političkih i vojnih sposobnosti za rešavanje širokog spektra kriza - pre, tokom i posle sukoba. NATO će aktivno koristiti odgovarajuću kombinaciju tih političkih i vojnih

sredstava kao pomoć u upravljanju krizama u nastanku koje imaju potencijal da utiču na bezbednost Alijanse, pre nego što eskaliraju u sukobe; za zaustavljanje sukoba koji su u toku, a koji utiču na bezbednost Alijanse; i za pomoć u konsolidaciji stabilnosti u post-konfliktnim situacijama, onda kada to doprinosi evro-atlantskoj bezbednosti.

c) **Kooperativna bezbednost.** Alijansa je pod uticajem, i može da utiče, na politička i bezbednosna zbivanja izvan svojih granica. Alijansa će se aktivno angažovati u unapređenju međunarodne bezbednosti, kroz partnerstva sa relevantnim zemljama i drugim međunarodnim organizacijama; kroz aktivan doprinos kontroli naoružanja, neširenja i potpunog razoružanja, te držeći vrata ka članstvu u Alijansi otvorenima za sve evropske demokratije koje ispunjavaju standarde NATO-a.

5. NATO ostaje jedinstven i suštinski transatlantski forum za konsultacije o svim pitanjima koja utiču na teritorijalni integritet, političku nezavisnost i sigurnost njegovih članica, kao što je navedeno u članu 4 Vašingtonskog ugovora. O svakom bezbednosnom pitanju koje je od interesa za bilo koju od zemalja saveznica može se razgovarati u NATO-u, s ciljem deljenja informacija, razmene mišljenja i, po potrebi, formiranja zajedničkih pristupa.
6. Kako bi se sproveo čitav niz misija NATO-a na što efektivniji i efikasniji način, saveznice će se uključiti u stalan proces reformi, modernizacije i transformacije.

Bezbednosno okruženje

7. Danas je evro-atlantska regija u miru, dok je opasnost od konvencionalnog napada na teritoriju NATO-a niska. To je istorijski uspeh politika robusne odbrane, evro-atlantskih integracija i aktivnog partnerstva kojima se NATO rukovodio više od pola veka.
8. Međutim, konvencionalne pretnje se ne smeju ignorisati. Mnogi regioni i zemlje širom sveta svedoci su sticanja značajnih, savremenih vojnih sposobnosti sa posledicama po međunarodnu stabilnost i evro-atlantsku bezbednost koje je teško predvideti. Ovo uključuje i širenje balističkih raketa, što predstavlja realnu i sve veću pretnju evro-atlantskoj regiji.

9. Širenje nuklearnog oružja i drugih oružja za masovno uništenje, kao i sredstava za njihovu isporuku, prethodi nesagledivim posledicama po globalnu stabilnost i prosperitet. Tokom naredne decenije, proliferacija će biti najakutnija u nekim od najnestabilnijih regiona sveta.
10. Terorizam predstavlja direktnu pretnju bezbednosti građana zemalja NATO-a, kao i međunarodnoj stabilnosti i prosperitetu u širem kontekstu. Ekstremističke grupe nastavljaju sa širenjem u oblastima od strateškog značaja za Alijansu, dok moderna tehnologija povećava pretnju i potencijalni uticaj terorističkih napada, naročito ako bi teroristima pošlo za rukom da steknu nuklearne, hemijske, biološke ili radiološke sposobnosti.
11. Nestabilnost ili konflikt izvan granica NATO-a mogu direktno da ugroze bezbednost Alijanse, uključujući i jačanjem ekstremizma, terorizma i transnacionalnih nezakonitih aktivnosti kao što su trgovina oružjem, narkoticima i ljudima.
12. Sajber-napadi postaju sve učestaliji, organizovaniji i skuplji u smislu štete nanosene administracijama vlada, poslovnim aktivnostima, ekonomijama, te potencijalno i mrežama transporta i snabdevanja, kao i drugoj kritičnoj infrastrukturi; ti napadi mogu dostići prag koji ugrožava nacionalni i evro-atlantski prosperitet, bezbednost i stabilnost. Strane vojske i obaveštajne službe, organizovani kriminal, terorizam i/ili ekstremističke grupe mogu biti izvorom takvih napada.
13. Sve zemlje se sve više oslanjaju na vitalne komunikacije, transport i tranzitne puteve od kojih zavise međunarodna trgovina, energetska bezbednost i prosperitet. Oni iziskuju snažnije međunarodne napore kako bi se osigurala njihova otpornost na napad ili ometanja. Neke zemlje NATO-a će postati zavisnije od stranih dobavljača energije, a u nekim slučajevima, od stranih snabdevača energije i distributivnih mreža za sopstvene energetske potrebe. Kako se sve veći deo svetske potrošnje transportuje širom sveta, energetske isporuke su sve izloženije ometanjima.
14. Niz značajnih trendova u oblasti tehnologije - uključujući razvoj laserskog oružja, elektronsko ratovanje i tehnologije koje ometaju pristup svemiru – čine se spremnima da ostvare velike globalne posledice koje će uticati na vojno planiranje i operacije NATO-a.
15. Ključna ograničenja vezana za životnu sredinu i resurse, uključujući i zdravstvene rizike,

klimatske promene, nestašicu vode i povećanje energetske potrebe, dodatno će oblikovati budućnost bezbednosnog okruženja u oblastima od interesa za NATO, sa potencijalom da značajno utiču na planiranje i operacije NATO-a.

Obrana i odvracanje

16. Najveća odgovornost Alijanse je da zaštiti i odbrani naše teritorije i naše stanovništvo od napada, kao što je navedeno u članu 5 Vašingtonskog ugovora. Alijansa ne smatra niti jednu zemlju svojim protivnikom. Međutim, niko ne bi smeo da posumnja u odlučnost NATO-a ukoliko bude ugrožena bezbednost bilo koje od njegovih članica.
17. Odvracanje, zasnovano na odgovarajućoj kombinaciji nuklearnih i konvencionalnih sposobnosti, ostaje ključni element naše sveukupne strategije. Okolnosti u kojima bi svako korišćenje nuklearnog oružja moglo biti pitanje razmatranja izuzetno su udaljene. Dok god postoji nuklearno oružje, NATO će ostati nuklearni savez.
18. Vrhovni garant bezbednosti saveznica predstavljaju strateške nuklearne snage Alijanse, posebno snage Sjedinjenih Država; nezavisne strateške nuklearne snage Ujedinjenog Kraljevstva i Francuske, koje imaju ulogu odvracanja, doprinose sveukupnim naporima odvracanja i bezbednosti saveznica.
19. Mi ćemo osigurati da NATO poseduje pun opseg sposobnosti neophodnih za sprečavanje i odbranu protiv bilo koje pretnje po bezbednost i sigurnost našeg stanovništva. Mi ćemo, stoga:
 - održavati odgovarajuću kombinaciju nuklearnih i konvencionalnih snaga;
 - održavati sposobnost uporednog sprovođenja velikih zajedničkih operacija i nekoliko manjih operacija za kolektivnu odbranu i kao odgovor na krizne situacije, uključujući i one na strateškoj udaljenosti;
 - razvijati i održavati snažne, mobilne i razmestive konvencionalne snage za sprovođenje kako naših odgovornosti u skladu sa članom 5, tako i ekspedicionih operacija Alijanse, uključujući i NATO snage za odgovor;
 - sprovesti potrebnu obuku, vežbe, planiranje odgovora na nepredviđene situacije i razmenu informacija s ciljem garantovanja naše odbrane naspram širokog spektra

konvencionalnih i novih bezbednosnih izazova, te obezbediti odgovarajuću vidljivu sigurnost i podršku za sve saveznice;

- obezbediti najšire moguće učešće saveznica u kolektivnom odbrambenom planiranju o nuklearnim ulogama, o postavljanju nuklearnih snaga u uslovima mira, kao i po pitanjima aranžmana komande, kontrole i konsultacija;
- razvijati sposobnost odbrane naših teritorija i stanovništava protiv napada balističkih raketa kao suštinskog elementa naše kolektivne odbrane, koja doprinosi nedeljivoj bezbednosti Alijanse. Aktivno ćemo težiti ka ostvarivanju saradnje u protivraketoj odbrani sa Rusijom i ostalim evro-atlantskim partnerima;
- dalje razvijati kapacitet NATO-a za odbranu od pretnji hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih oružja za masovno uništenje;
- dalje razvijati našu sposobnost za sprečavanje, otkrivanje, odbranu i oporavak od sajber-napada, uključujući i korišćenje procesa planiranja NATO-a da poboljša i koordiniše nacionalne sposobnosti sajber-odbrane, okupljanjem svih tela NATO-a pod centralizovanu sajber zaštitu i boljim integrisanjem svesti NATO-a o sajber-napadima, upozorenju i odgovorima na napade među zemljama članicama;
- povećavati kapacitete za otkrivanje i odbranu protiv međunarodnog terorizma, uključujući poboljšanu analizu opasnosti, više konsultacija sa našim partnerima, kao i razvoj odgovarajućih vojnih sposobnosti, uključujući i pomoć u obučavanju lokalnih snaga da se sami bore protiv terorizma;
- razvijati sposobnost doprinošenja energetske bezbednosti, uključujući zaštitu kritične energetske infrastrukture i tranzitnih oblasti i linija, saradnju sa partnerima, i konsultacije između saveznica na osnovu strateških procena i planiranja za nepredviđene situacije;
- obezbediti da se Alijansa nalazi na samom čelu u procenama bezbednosnog uticaja novih tehnologija, kao i da vojno planiranje uzima u obzir potencijalne pretnje;
- održati neophodne nivoe davanja za potrebe odbrane, kako bi naše oružane snage raspolagale sa dovoljno resursa;
- nastaviti razmatranje sveukupnog položaja NATO-a u odvratanju i odbrani protiv čitavog niza pretnji Alijansi, uzimajući u obzir promene u međunarodnom bezbednosnom okruženju koje je u stalnom razvoju.

Bezbednost kroz krizni menadžment

20. Krize i sukobi izvan granica NATO-a mogu predstavljati direktnu pretnju za bezbednost teritorija i stanovništava Alijanse. Stoga će se NATO angažovati, gde je moguće i kada je potrebno, s ciljem sprečavanja krize, upravljanja krizama, stabilizovanja post-konfliktnih situacija i pružanja podrške rekonstrukciji.
21. Lekcije naučene iz NATO operacija, posebno onih u Avganistanu i na zapadnom Balkanu, jasno govore da je za efikasno upravljanje krizom neophodan sveobuhvatan politički, civilni i vojni pristup. Alijansa će se aktivno angažovati sa drugim međunarodnim akterima pre, tokom i posle kriza, s ciljem podsticanja saradnje u analiziranju, planiranju i sprovođenju aktivnosti na terenu, kako bi se maksimalno povećala koherentnost i efektivnost celokupnih međunarodnih napora.
22. Najbolji način upravljanja konfliktima jeste sprečavanjem njihovog izbijanja. NATO će kontinuirano pratiti i analizirati međunarodno okruženje s ciljem predviđanja kriza i, po potrebi, preduzimati aktivne korake da spreči njihovo prerastanje u sukobe većih razmera.
23. Tamo gde se sprečavanje sukoba pokaže neuspešnim, NATO će biti spreman i sposoban da upravlja neprijateljstvima koja su u toku. NATO poseduje jedinstven kapacitet za upravljanje konfliktima, uključujući i neuporedivu sposobnost raspoređivanja i održavanja robusnih vojnih snaga na terenu. Operacije predvođene od strane NATO-a su pokazale nezamenjiv doprinos Alijanse međunarodnim naporima upravljanja konfliktima.
24. Čak i kada dođe do okončanja sukoba, međunarodna zajednica često mora da nastavi sa pružanjem podrške i da stvori uslove za trajnu stabilnost. NATO će biti spreman i sposoban da doprinese stabilizaciji i rekonstrukciji, u bliskoj saradnji i putem konsultacija, kad god je to moguće, sa ostalim relevantnim međunarodnim akterima.
25. Kako bismo bili efikasni širom celog spektra upravljanja krizama, mi ćemo:
 - povećati razmenu obaveštajnih podataka unutar NATO-a, s ciljem boljeg predviđanja mogućeg izbijanja kriza, i najboljeg načina za njihovo sprečavanje;
 - dalje razvijati doktrine i vojne sposobnosti za ekspedicione operacije, uključujući i borbu protiv pobunjenika, te operacije stabilizacije i rekonstrukcije;

- formirati odgovarajuće, iako skromne sposobnosti civilnog upravljanja krizama za efikasniju interakciju sa civilnim partnerima, dogradnjom na lekcije naučene iz NATO operacija. Ove sposobnosti bi se takođe mogle koristiti za planiranje, zapošljavanje i koordinisanje civilnih aktivnosti sve dok uslovi dozvoljavaju prenos tih nadležnosti i zadataka na druge aktere;
- unapređivati integrisano civilno-vojno planiranje kroz celi spektar kriza;
- razvijati sposobnosti za obuku i razvoj lokalnih snaga u kriznim zonama, kako bi lokalne vlasti bile u stanju da, što je brže moguće, održavaju bezbednost bez međunarodne pomoći;
- identifikovati i obučavati civilne stručnjake iz zemalja članica koje su se stavile na raspolaganje za brzo razmeštanje od strane saveznica za odabrane misije, kako bi bili sposobni da rade zajedno sa našim vojnim osobljem i civilnim stručnjacima iz partnerskih zemalja i institucija;
- širiti i intenzivirati političke konsultacije između država saveznica, kao i sa partnerima, kako na redovnoj osnovi, tako i u bavljenju sa svim fazama krize - pre, tokom i nakon.

Promovisanje međunarodne bezbednosti kroz saradnju

Kontrola naoružanja, razoružanje i neširenje oružanja

26. NATO nastoji da ostvari svoju bezbednost na najnižem mogućem nivou snaga. Kontrole naoružanja, razoružanje i neširenje naoružanja doprinose miru, bezbednosti i stabilnosti, i trebalo bi da osiguraju neumanjenu bezbednost za sve članica Alijanse. Mi ćemo nastaviti sa svojom ulogom u jačanju kontrole naoružanja i promovisanju razoružanja kako konvencionalnog oružja, tako i oružja za masovno uništenje, te sa naporima usmerenim ka neširenju naoružanja:

- Odlučni smo da težimo ka sigurnijem svetu za sve i da stvorimo uslove za svet bez nuklearnog oružja, u skladu sa ciljevima Sporazuma o neširenju nuklearnog oružja, na način koji promoviše međunarodnu stabilnost, i koji je zasnovan na principu neumanjene bezbednosti za sve.
- Sa promenama u bezbednosnom okruženju nastalim od kraja Hladnog rata, drastično smo smanjili broj nuklearnog oružja stacioniranog u Evropi i unanjili naše oslanjanje

na nuklearno oružje u strategiji NATO-a. Nastojaćemo da stvorimo uslove za dalje reduciranje u budućnosti.

- Prilikom svakog budućeg smanjenja, naš cilj bi trebalo biti ostvarenje dogovora sa Rusijom o povećanju transparentnosti njenog nuklearnog oružja u Evropi i premeštanja ovog oružja dalje od teritorije članica NATO-a. Svi dalji koraci moraće da uzmu u obzir disparitet u odnosu na veće ruske zalihe nuklearnog oružja kratkog dometa.
- Posvećeni smo konvencionalnoj kontroli naoružanja, koja obezbeđuje predvidljivost, transparentnost i sredstva zadržavanja naoružanja na najnižem mogućem nivou neophodnom za stabilnost. Radićemo na jačanju režima kontrole konvencionalnog oružja u Evropi na osnovu reciprociteta, transparentnosti i saglasnosti nacija-domaćina.
- Istražićemo načine kako bi naša politička sredstva i vojne sposobnosti doprineli međunarodnim naporima u borbi protiv proliferacije.
- Nacionalne odluke u vezi kontrole naoružanja i razoružanja mogu imati uticaj na bezbednost svih članica Alijanse. Zalažemo se za održavanje i, kada je potrebno, za razvijanje odgovarajućih konsultacija o ovim pitanjima između saveznica.

Otvorena vrata

27. Politika proširenja NATO-a je značajno doprinela bezbednosti saveznica; mogućnost daljeg proširenja i duh kooperativne bezbednosti unapredili su stabilnost u Evropi i mnogo dalje. Naš cilj celovite i slobodne Evrope, kao i deljenja zajedničkih vrednosti, bio bi najbolje zadovoljen konačnom integracijom svih evropskih zemalja koje to žele u evro-atlantske strukture.

- Vrata za članstvo u NATO-a ostaju potpuno otvorenima za sve evropske demokratije koje dele vrednosti našeg Saveza, koje su voljne i sposobne da preuzmu odgovornost i obaveze članstva, a čije uključivanje može da doprinese zajedničkoj bezbednosti i stabilnosti.

Partnerstva

28. Promovisanje evro-atlantske bezbednosti najbolje je osigurano putem široke mreže

partnerskih odnosa sa zemljama i organizacijama širom sveta. Ova partnerstva predstavljaju konkretan i vredan doprinos uspehu suštinskih zadataka NATO-a.

29. Dijalog i saradnja sa partnerima mogu da konkretno doprinesu jačanju međunarodne bezbednosti, odbrani vrednosti na kojima naša Alijansa počiva, operacijama NATO-a, kao i pripremi zainteresovanih nacija za članstvo u NATO-u. Ovi odnosi će biti zasnovani na reciprocitetu, uzajamnoj koristi i uzajamnom poštovanju.

30. Poboľjšaćemo naša partnerstva kroz fleksibilne formate koji približavaju i spajaju NATO sa partnerima - širom i izvan postojećih okvira:

- Spremni smo da razvijemo politički dijalog i praktičnu saradnju sa svim narodima i relevantnim organizacijama širom sveta koje dele naš interes u održavanju mirnih međunarodnih odnosa.
- Bićemo otvoreni za konsultacije sa svakom zemljom-partnerom o bezbednosnim pitanjima od zajedničkog interesa.
- Našim operativnim partnerima ćemo dati strukturnu ulogu u oblikovanju strategije i odluka o misijama predvođenim od strane NATO-a kojima oni doprinose.
- Dalje ćemo razvijati naša postojeća partnerstva, istovremeno nastojeći da očuvamo njihove specifičnosti.

31. Saradnja između NATO-a i Ujedinjenih nacija i dalje predstavlja značajan doprinos bezbednosti u operacijama širom sveta. Alijansa ima za cilj da produbi politički dijalog i praktičnu saradnju sa UN-om, kao što je navedeno u Deklaraciji UN-NATO, potpisanoj 2008. godine, uključujući i putem:

- unapređenja veza između sedišta dveju organizacija;
- redovnijim političkim konsultacijama; i
- poboljšanjem praktične saradnje u upravljanju krizama u kojima su angažovane obe organizacije.

32. Aktivna i efektivna Evropska unija doprinosi sveopštoj bezbednosti evro-atlantske regije. Zbog toga EU i jeste jedinstven i suštinski partner NATO-a. Ove dve organizacije dele većinu članica, dok sve članice obe organizacije dele zajedničke vrednosti. NATO prepoznaje važnost snažnije i sposobnije evropske odbrane. Pozdravljamo stupanje na snagu Lisabonskog sporazuma, koji pruža okvir za jačanje kapaciteta EU za rešavanje zajedničkih

bezbednosnih izazova. Saveznice koje nisu članice EU čine značajan doprinos tim naporima. Njihovo maksimalno učešće u ovim naporima je od suštinskoj značaja za strateško partnerstvo između NATO-a i EU. NATO i EU mogu i treba da imaju komplementarne i uzajamno osnažujuće uloge u pružanju podrške međunarodnom miru i bezbednosti. Odlučni smo da damo naš doprinos s ciljem stvaranja povoljnijih okolnosti kroz koje ćemo:

- potpuno osnažiti strateško partnerstvo sa EU, u duhu potpune uzajamne otvorenosti, transparentnosti, komplementarnosti i poštovanja autonomije i institucionalnog integriteta obe organizacije;
- poboljšati našu praktičnu saradnju u operacijama širom spektra kriznih situacija, od koordinisanog planiranja do uzajamne podrške na terenu;
- proširiti naše političke konsultacije kako bi obuhvatile sva pitanja od zajedničkog interesa, s ciljem razmene procena i perspektiva;
- potpunije saradivati u razvijanju sposobnosti, s ciljem smanjivanja dupliranja i maksimalnog povećanja isplativosti.

33. Saradnja NATO-Rusija je od strateškog značaja jer doprinosi stvaranju zajedničkog prostora mira, stabilnosti i bezbednosti. NATO ne predstavlja pretnju za Rusiju. Naprotiv: mi želimo da vidimo istinsko strateško partnerstvo između NATO-a i Rusije, i delovaćemo u skladu sa tim, uz očekivanje recipročnog delovanja od strane Rusije.

34. Odnos NATO-Rusija se zasniva na ciljevima, principima i obavezama Osnivačkog akta NATO-Rusija i Rimske deklaracije, naročito u pogledu poštovanja demokratskih principa i suvereniteta, nezavisnosti i teritorijalnog integriteta svih država u evro-atlantskoj regiji. Bez obzira na razlike o pojedinim pitanjima, zadržavamo uverenje da su bezbednost NATO-a i Rusije isprepleteni, te da snažno i konstruktivno partnerstvo zasnovano na uzajamnom poverenju, transparentnosti i predvidivosti može najbolje da posluži našoj bezbednosti. Odlučni smo da:

- unapredimo političke konsultacije i praktičnu saradnju sa Rusijom u oblastima od zajedničkog interesa, uključujući i raketnu odbranu, borbu protiv terorizma, narkotika, piraterije i promovisanje šire međunarodne bezbednosti;
- koristimo puni potencijal Saveta NATO-Rusija za dijalog i zajedničko delovanje sa Rusijom.

35. Evro-atlantski savet za saradnju i Partnerstvo za mir su ključni za našu viziju Evrope - celovite, slobodne i u miru. Čvrsto smo posvećeni razvoju prijateljskih i kooperativnih odnosa sa svim zemljama Mediterana, i nameravamo da u narednim godinama nastavimo sa daljim razvijanjem Mediteranskog dijaloga. Pridajemo veliki značaj miru i stabilnosti u regionu Zaliva, i nameravamo da ojačamo našu saradnju kroz Istanbulsku inicijativu za saradnju. Nastojaćemo da:

- unapredimo konsultacije i praktičnu vojnu saradnju sa našim partnerima u Evro-atlantskom savetu za saradnju;
- nastavimo i razvijamo partnerstvo sa Ukrajinom i Gruzijom u okviru Komisija NATO-Ukrajina i NATO-Gruzija, na osnovu odluke NATO-a sa Samita u Bukureštu 2008. godine, te uzimajući u obzir evro-atlantsku orijentaciju ili aspiraciju obeju zemalja;
- olakšamo evro-atlantske integracije zapadnog Balkana, sa ciljem obezbeđivanja trajnog mira i stabilnosti zasnovanih na demokratskim vrednostima, regionalnoj saradnji i dobrosusedskim odnosima;
- produbimo saradnju sa aktuelnim članovima Mediteranskog dijaloga i bićemo otvoreni za uključivanje drugih zemalja regiona u Mediteranski dijalog;
- razvijamo dublje bezbednosno partnerstvo sa našim partnerima iz Zaliva i bićemo spremni da primimo nove partnere u Istanbulsku inicijativu za saradnju.

Reforma i transformacija

36. Jedinstvena u istoriji, NATO je bezbednosna Alijansa koja raspolaže vojnim snagama sposobnim da deluju zajednički u bilo kom okruženju; koja može da kontroliše operacije koje se odvijaju na bilo kom mestu putem integrisane vojne komandne strukture; i koja ima na raspolaganju ključne sposobnosti koje bi tek nekolicina saveznica bila u mogućnosti da priušti pojedinačno.

37. NATO mora imati dovoljno sredstava - finansijskih, vojnih i ljudskih - za izvršavanje svojih misija, koje su od suštinskog značaja za bezbednost stanovništava i teritorija Alijanse. Međutim, ti resursi se moraju koristiti na najefikasniji i najefektivniji način. U tom cilju, mi ćemo:

- maksimalno povećati rasporedivost naših snaga i njihovu sposobnost za izvođenje

operacija na terenu, uključujući i usmereni napor za ispunjavanje NATO-ovih ciljeva upotrebljivosti;

- osigurati maksimalnu doslednost u planiranju odbrane, kako bi se smanjilo nepotrebno dupliranje, i fokusirati naš razvoj sposobnosti na savremene zahteve;
- zajednički razvijati i koristiti sposobnosti, iz razloga ekonomičnosti i kao dokaz solidarnosti;
- čuvati i jačati zajedničke sposobnosti, standarde, strukture i finansijska sredstva koje nas povezuju zajedno;
- uključiti u proces kontinuirane reforme, s ciljem unapređenja struktura, poboljšanja metoda rada i povećanja efikasnosti.

Alijansa za 21. vek

38. Mi, politički lideri NATO-a, odlučni smo da nastavimo sa obnovom našeg Saveza, kako bi bio podesan za svrhu rešavanja bezbednosnih izazova 21. veka. Snažno smo posvećeni očuvanju njegove efikasnosti, kao najuspešnijeg političko-vojnog saveza u svetu. Naš savez uspeva kao izvor nade, jer počiva na zajedničkim vrednostima individualne slobode, demokratije, ljudskih prava i vladavine zakona, kao i zbog naše zajedničke osnovne i trajne svrhe zaštite slobode i bezbednosti njegovih članica. Ove vrednosti i ciljevi su univerzalni i trajni. a mi smo odlučni da ih branimo kroz jedinstvo, solidarnost, snagu i odlučnost.

Tekst je prevela:

Mirjana Kosić

Copyright © 2010 by TransConflict Serbia

Za dodatne informacije o fondu TransConflict Serbia, posetite:

www.transconflict.com